

Regionų komiteto nuomonė — Pasaulio klimato kaitos apribojimas 2 laipsniais Celsijaus ir aviacijos įtraukimas į prekybos apyvartinius taršos leidimus sistemą

(2007/C 305/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- ragina Komisiją didinti pastangas aukščiausiu politiniu lygmeniu sutelkiant tarptautinę koaliciją spręsti su klimato kaita susijusias problemas, kadangi klimato kaitos klausimą galima išspręsti tik prisidėjus visoms (didžiosioms) šalims;
- mano, kad valstybėms narėms, turinčioms ribotas galimybes gaminti energiją iš atsinaujinančių šaltinių, turėtų būti pasiūlyta galimybė siekti atsinaujinančios energijos tikslų prekiaujant arba pagal visoje ES taikomą žaliosios energijos sertifikatų sistemą, arba sudarant dvišales sutartis su kitomis didesnę atsinaujinančios energijos pasiūlą turinčiomis valstybėmis. Siekiama sumažinti atsinaujinančių energijos šaltinių tikslo siekimo bendras išlaidas;
- rekomenduoja numatyti papildomų išteklių ir priemonių bei naudoti Europos struktūrinius fondus kaip naudingą priemonę padėti prisitaikyti prie klimato kaitos ir taikyti priemones, pavyzdžiui, energijos taupymą ir atsinaujinančius energijos šaltinius, skirtas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijoms sumažinti;
- pabrėžia regionams teikiamos galimybės lanksčiau siekti efektyvumo ir atsinaujinančios energijos tikslų svarbą, kadangi regionams sudarius galimybę lanksčiai siekti šių tikslų, sumažės klimato politikos bendros sąnaudos. Tačiau šie tikslai turėtų būti privalomi visoje ES;
- pritaria Komisijos nuostatai įtraukti aviaciją į ATL sistemą, kadangi šis pramonės sektorius yra sparčiai augantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinis, ir ragina Komisiją atsižvelgti į visus šio sektoriaus padarinius klimato kaitai;
- skatins plėtoti nuolatinį plataus užmojo tikslų siekiančių vietos ir regionų valdžios institucijų tinklą, kurie nori pagerinti keitimąsi informacija ir kurti platformą, kurioje būtų plėtojamos naujos idėjos dėl ekonominiu požiūriu pagrįstų priemonių klimato kaitai dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų sušvelninti.

Pamatiniai dokumentai

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pasaulio klimato kaitos apribojimas iki 2 Celsijaus laipsnių. Gairės 2020 metams ir vėliau“

COM(2007) 2 galutinis

Pasiūlymas priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/87/EB, įtraukiant aviacijos veiklą į šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo leidimų prekybos sistemą Bendrijoje

COM(2006) 818 galutinis — 2006/0304 (COD)

Pranešėja: Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK Pietų Olandijos provincijos vykdomosios tarybos narė (NL/LDAE)

Politinės rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS

1. mano, kad sveika aplinka yra pagrindinė prielaida žmogaus veiklai vystyti, ir todėl yra įsitikinęs, kad aplinkos apsauga yra gyvybiškai svarbus žmonių gerovę užtikrinantis veiksnys;

2. mano, kad tinkamai suformuluota aplinkos apsaugos ir klimato politika bet koku atveju padeda ekonominiam vystymuisi;

Atsižvelgdamas į grėsmės, kurią kelia klimato kaita, įvertinimą

3. laikosi nuomonės, kad sustiprėjusi klimato kaitos grėsmė, kuri kyla dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų, yra aktuali problema, kurią visų pirma turėtų itin kruopščiai spręsti dabartinė ir ateinančios kartos;

4. pritaria vertinimui, kad klimato kaita turės didelį poveikį žmonių gerovei, ją siejant, pavyzdžiui, su karščio aukomis, sveikatos sutrikimais, žala biologinei įvairovei, sumažėjusiu kai kurių regionų žemės ūkio produktyvumu, sumažėjusiomis turizmo galimybėmis, taip pat – žala, kurią daro aukštesnis jūros lygis ir ekstremalios oro sąlygos, galintys sukelti aplinkos sąlygų nulemtą masinę migraciją arčiausių išsivysčiusių regionų link;

5. mano, kad klimato politika taip pat teikia tam tikrą antrinę naudą, kurią sudarys geresnė oro kokybė (dėl sumažėjusio išmetamo SO₂, PM ir NO_x kiekio), didesnis energijos tiekimo saugumas (dėl sumažėjusios priklausomybės nuo iškastinio kuro importo) ir derlingesnis dirvožemis (dėl mažiau prarandamos organinės medžiagos);

6. visiškai pritaria Europos Komisijos išvadai, kad politinių priemonių klimato kaitai sumažinti sąnaudos bus kur kas mažesnės nei apskaičiuotos klimato kaitos sąnaudos ir todėl klimato politika yra labai veiksminga;

7. pritaria Kioto protokole pateiktiems teiginiams, jog žemės ūkyje naudojamas dirvožemis yra labai svarbi anglies kaupimo vieta. Padidindamos organinės anglies dalį ir kaupdamos orga-

nines medžiagas dirvožemyje šalys galėtų gerokai prisidėti gerinant CO₂ pusiausvyrą. Jei būtų ūkininkaujama nedarant žalos dirvožemiui, tai taip pat leistų sumažinti kitų klimatui poveikį darančių dujų, pvz., azoto suboksido, metano išskyrimą. Svarbu ne tik išsaugoti kaupimo pajėgumus, bet visų pirma juos naudoti. Dirvožemis, kaip anglies kaupimo vieta, turi dabar atlikti savo funkciją, kad ne tik padidėtų jo derlingumas ir būtų pagerintas vandens kaupimas, bet ir būtų daromas teigiamas poveikis CO₂ pusiausvyrai. Humuso naudojimas kaip žemės valdymo dalis ir organinių medžiagų per kompostą ir augalų liekanas atkūrimas regionuose yra svarbūs tikslai gerinant CO₂ pusiausvyrą;

Atsižvelgdamas į tarptautinį klimato politikos aspektą

8. ragina Komisiją didinti pastangas aukščiausiu politiniu lygmeniu sutelkiant tarptautinę koaliciją spręsti su klimato kaita susijusias problemas, kadangi klimato kaitos klausimą galima išspręsti tik prisidėjus visoms (didžiosioms) šalims;

9. ragina Komisiją parengti atitinkamų iniciatyvų klimato kaitos problemai spręsti planą ir aiškią strategiją dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo, kurie turi būti parengti iki 2009 m. Kopenhagoje įvyksiančio JT aukščiausio lygio susitikimo klimato klausimais;

Atsižvelgdamas į regioninį klimato kaitos ir klimato politikos aspektą

10. pripažįsta, kad, visų pirma dėl skirtingų gamtinių sąlygų, ne visi Europos regionai vienodai patiria klimato kaitą;

11. taip pat pripažįsta, kad skiriasi regionų galimybės taupyti energiją išlaidų efektyvumo požiūriu, visų pirma dėl skirtingų gamtos sąlygų ir skirtingos ekonominės sąrangos;

12. todėl apgailestauja, kad Komisija neskiria daugiau dėmesio regioniniam neveikimo sąnaudų ir veiklos naudos pasiskirstymui, ir ragina Komisiją atlikti gilią regioninio aspekto, jį siejant su klimato kaitos ir klimato politikos ekonomine nauda, analizę;

13. rekomenduoja numatyti papildomų išteklių ir priemonių bei naudoti Europos struktūrinius fondus kaip naudingą priemonę, padedančią vykdyti prisitaikymo prie klimato kaitos politiką ir taikyti klimato kaitos sušvelninimo priemones, pavyzdžiui, energijos taupymą ir atsinaujinančius energijos šaltinius, skirtas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijoms sumažinti. Tai padidintų paramą įgyvendinant Europos klimato kaitos politiką;

14. prašo Komisijos skirti daugiau lėšų klimato kaitos sušvelninimo priemonėms paremti 2008 m. biudžeto vidurio laikotarpio įvertinimo dokumente, kadangi numatytieji plataus užmojo klimato kaitos tikslai gali būti pasiekti tik tuo atveju, jei tam bus skirta daugiau viešųjų lėšų;

Atsižvelgdamas į klimato politikos tikslus

15. pritaria Europos Komisijos, Europos Tarybos ir Europos Parlamento nuostatai, kad Europos Sąjunga turėtų siekti aukštų vienašalių tikslų, nes pasaulinei koalicijai kovai su klimato kaita sukurti reikalingas vadovavimas. Todėl palankiai vertina tikslą iki 2020 m. Europos Sąjungoje sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne mažiau 20 proc., palyginti su 1990 m. kiekiais neatsižvelgiant į kitų regionų vykdomą politiką;

16. taip pat primygtinai siūlo Komisijai nustatyti tarpinius, pavyzdžiui, 2013-2015 m. laikotarpio tikslus dėl CO₂ emisijos, kad būtų galima paspartinti klimato kaitą sušvelninančių priemonių įgyvendinimą, juos išanalizuoti ir kontroliuoti;

17. pritaria tikslui iki 2020 m. mažiausiai 20 proc. padidinti energijos efektyvumą ir tikslui iki 2020 m. mažiausiai 20 proc. padidinti atsinaujinančios energijos dalį. Šie tikslai galėtų tapti veiksmingomis priemonėmis įgyvendinant pastangas siekti bendro tikslo sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Šių tikslų nebus galima pasiekti vien tik naujais technologiniais sprendimais, tam vis dažniau tiek gamintojai (pvz., tausodami energiją kurdami dizainą, kuris vartotojams išliktų patrauklus), tiek ir vartotojai turės keisti mąstymą;

18. pabrėžia regionams teikiamos galimybės lanksčiau siekti efektyvumo ir atsinaujinančios energijos tikslų svarbą, kadangi regionams sudarius galimybę lanksčiai siekti šių tikslų, sumažės klimato politikos bendros sąnaudos. Tačiau šie tikslai turėtų būti privalomi visoje ES;

Prekybą apyvartiniais taršos leidimais laikydamas klimato politikos priemonė

19. pritaria Komisijos nuostatai, kad Europos prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema (ATL sistema⁽¹⁾) turėtų vaidinti svarbiausią vaidmenį, kadangi ji yra viena iš ekonominiu požiūriu pagrįstų galimų priemonių klimato kaitai dėl išmetamų ŠESD sumažinti;

20. ragina Komisiją veiksmingai administruoti paskirstytų leidimų skaičių, kadangi ATL sistema bus veiksminga tik tuo atveju, jei jų limitas (t. y. visos apyvartinių taršos leidimų skaičius) bus gerokai mažesnis nei išmetamų ŠESD kiekis;

(¹) Kursyvu parašytos sąvokos aiškinamos priede.

21. pabrėžia, kad visos ATL sistemai skirtas leidimų skaičius turėtų būti sumažintas atsižvelgiant į Komisijos 2020 m. tikslus, kad sektoriai, nedalyvaujantys ATL sistemoje, pavyzdžiui, namų ūkiai ir kiti smulkūs energijos naudotojai, galėtų išvengti pernelyg didelės teršalų mažinimo naštos;

22. pritaria daliniam leidimų *pardavimui aukcione*, ypač skirtų lengvatomis besinaudojančioms pramonės įmonėms, nes tai būtų didesnė paskata mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, taip pat dėl to pagerėtų ATL sistemos veiksmingumas. Toks požiūris daug labiau atitinka principą „teršėjas moka“. Be to, tai padėtų sumažinti ekonominę dalyvaujančiųjų firmų našta nei ta, kuri atsirastų tuo atveju, jei visi leidimai būtų parduodami aukcione;

23. mano, kad aukcionas turėtų būti rengiamas ir kitos (pagrindinės) apyvartinių taršos leidimų dalies *laisvas (lyginamasis) paskirstymas* gali būti patikėtas pačioms valstybėms narėms, tačiau tik suderinus paskirstymo tvarką visose ES šalyse, siekiant išvengti konkurencijos iškreipimo valstybėse narėse ir padidinti šios sistemos veiksmingumą; rengiant būsimą prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą būtų galima apsvarstyti galimybę visiems tam tikrų ūkio šakų, kurioms taikomi panašūs lyginamieji standartai, rinkos dalyviams paskirstyti arba nustatyti vienodą apyvartinių taršos leidimų skaičių už gamybos vienetą Bendrijos lygiu, neatsižvelgiant į nacionalinius išmetamųjų teršalų mažinimo tikslus;

24. prašo Komisijos apsvarstyti, ar reikia taikyti atitinkamas priemones (pvz., struktūrinių fondų) atokiausių regionų patirtai žalai atlyginti, jeigu jie palyginti smarkiai nukentės dėl aviacijos įtraukimo į ATL sistemą;

25. palankiai vertina visas pastangas Europos prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema suderinti su palyginamais metodais trečiojoje šalyje. Tinkamomis priemonėmis, pvz., nustatant kompensacinius mokesčius, turi būti užkirstas kelias konkurencijos iškreipimui, kuris yra naudingas tų valstybių gamintojams, kuriose nėra palyginamos prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos;

26. teigiamai vertina pasiūlymą ATL sistemą taikyti ir kitoms dujų rūšims ir sektoriams, nes padidėtų jos veiksmingumas ir efektyvumas;

27. ragina Komisiją nuodugnai įvertinti galimybę atverti ATL sistemą smulkiesiems, tačiau energijai imliems teršėjams, kadangi tai tikriausiai padėtų jiems sumažinti *teršalų mažinimo sąnaudas*;

28. pritaria Komisijos nuostatai įtraukti aviaciją į ATL sistemą, kadangi šis pramonės sektorius yra sparčiai augantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinis, ir ragina Komisiją atsižvelgti į visus šio sektoriaus padarinius klimato kaitai;

29. prašo Komisijos skirstant leidimus atsižvelgti į konkrečius aviacijos pramonės ypatumus, visų pirma į tai, kad aviacijos sektoriaus išmetami teršalai (anglis ir angliavandeniliai) daro didesnę poveikį klimato kaitai negu žemės paviršiuje vykdoma veikla;

30. griežtai prieštarauja siūlomai nuostatai dėl išimties vyriausybiniam skrydžiams, kadangi vyriausybės savo pavyzdžiu turėtų skatinti visuomenę pritarti šiai politikai;

31. pritaria nuostatai, kad į prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemą reikėtų įtraukti anglies dvideginio surinkimą ir saugojimą (CCS), tik jei bus nustatyti griežti stebėsenos ir saugumo reikalavimai. Prieš tai, pasitelkus demonstracinius įrenginius, turi būti įrodyta, kaip šios technologijos gali padėti mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą arba kokios bus sąnaudos;

Atsižvelgdamas į kitas klimato politikos priemones

32. ragina Komisiją plėtoti sistemas, kurias taikydamos valstybės narės ir regionai galėtų siekti išlaidų efektyvumo požiūriu pagrįstų tikslų dėl atsinaujinančios energijos ir energijos efektyvumo;

33. mano, kad valstybėms narėms, turinčioms ribotas galimybes gaminti energiją iš atsinaujinančių šaltinių, turėtų būti pasiūlyta galimybė siekti atsinaujinančios energijos tikslų prekiaujant arba pagal visoje ES taikomą žaliosios energijos sertifikatų sistemą, arba sudarant dvišales sutartis su kitomis didesnę atsinaujinančios energijos pasiūlą turinčiomis valstybėmis. Siekiama sumažinti atsinaujinančių energijos šaltinių tikslo siekimo bendras išlaidas;

34. prašo Komisijos nustatyti tikslą siekti energijos efektyvumo bendru lygmeniu (t. y. visos ekonomikos energijos intensyvumo) atsižvelgiant į įvairių regionų sektorių struktūros skirtumus. Tai leistų valstybėms narėms ir regionams lanksčiau siekti tikslų naudojantis didesniu priemonių skaičiumi, įskaitant priemones dėl įrangos suvartojamos energijos ir (regionų) ūkio pramoninės struktūros;

35. pritaria Europos Komisijos ketinimui siekti tikslo nuo 2012 m. sumažinti ES parduodamų naujų automobilių vidutinį išmetamo CO₂ kiekį iki 120 g/km ir ragina Komisiją imtis visų įmanomų priemonių, pavyzdžiui, remti mokslinius tyrimus šioje srityje, kad iki 2020 m. būtų galima pasiekti 95 g CO₂/km tikslą (lengviesiems automobiliams);

36. ragina Komisiją dėmesingai atsižvelgti į subsidiarumo principą kuriant naujas politikos priemones. Regionų ir vietos valdžios institucijos turi visas galimybes imtis veiksmingų priemonių vykdant viešojo transporto, eismo infrastruktūros, energijos infrastruktūros, planavimo sričių politiką ir taikant energijos efektyvumo priemones bei visuomenei skirtas komunikacijos priemones;

Atsižvelgdamas į vietos ir regionų institucijų vaidmenį įgyvendinant Europos klimato politiką

37. yra įsitikinęs, kad regionų ir vietos lygmens priemonės yra būtinos, norint, kad Europos klimato politika būtų efektyvi;

38. mano, kad vietos ir regionų valdžios institucijos vaidina svarbų vaidmenį prisitaikant prie klimato kaitos. RK netrukus šiuo klausimu parengs nuomonę;

39. primena, kad regionų ir vietos valdžios institucijos įvairiais būdais jau prisideda siekiant Europos klimato politikos tikslų, pavyzdžiui:

- a. teikia piliečiams informaciją apie tai, kokių veiksmų reikia imtis, kad būtų užkirstas kelias tolesnei klimato kaitai;
- b. siekia, kad klimato ir energetikos klausimai taptų teritorijų planavimo politikos svarbiausiu veiksniu;
- c. skatina investicijas į biomasės infrastruktūrą ir biokuro degalines;
- d. skatina investuoti į šilumos infrastruktūras, susiejančias šilumos pasiūlą (pvz., atliekų deginimo energiją, geoterminę energiją, šaltinio ir šilumos kaupimą dirvožemyje) su paklausa;
- e. stiprina perėjimą nuo vieno transporto rūšių prie kitų, pavyzdžiui, pasitelkiant teritorijų planavimo politiką;
- f. skatina regionuose viešojo transporto priemones, pavyzdžiui, miesto tramvajus;
- g. skatina planuoti ir įrengti pėsčiųjų takus bei papildomus kelius nemotorinėms transporto priemonėms;
- h. skatina viešajam transportui taikyti švarias technologijas rengiant „aliuosius“ viešuosius pirkimus;
- i. supaprastina leidimų išdavimo tvarką atsinaujinančios energijos projektams;
- j. skatina vietos ir regionų valdžios institucijas reglamentuoti energijos efektyvumą sukuriant kompetencijos centrus;
- k. steigia tarptautines partnerystes tarptautinei koalicijai išplėsti sprendžiant klimato kaitos problemas ir perduoti energiją taupančias technologijas mažiau išsivysčiusiems šalims;
- l. spartina mokslinius tyrimus ir technologijų plėtrą kurdamas regioninius „energetikos slėnius“;
- m. įtraukia energijos efektyvumo ir atsinaujinančios energijos tikslus į regioninius uždavinius, pavyzdžiui, įdarbinimo, naujovių diegimo, socialinės politikos srityse;
- n. nustato plataus užmojo tikslus, įskaitant veiksmų planus vietos ir regionų išmetamų teršalų kiekiams sumažinti, pavyzdžiui, „klimato požiūriu neutralias teritorijas“ arba „klimato požiūriu neutralų viešąjį transportą ir pastatus“;
- o. taiko viešuosius pirkimus kaip instrumentą energijos sunaudojimui mažinti bei prekių ir paslaugų energijos vartojimo efektyvumui didinti;

- p. skatina organines medžiagas ir žaliavas apdoroti regionų ir vietos lygiu, kadangi sumažinus transporto judėjimą prisidedama prie geresnės CO₂ pusiausvyros;
40. *imasi* atsakomybės primygtinai skatindamas įgyvendinti tokio pobūdžio priemones regioniniu ir vietos lygmeniu veikiant trimis kryptimis:
- gerinant informacijos apie ekonominiu požiūriu pagrįstas priemones sklaidą;
 - skatinant ES regionų tarpusavio bendradarbiavimą;
 - skatinant ES regionų ir kitų pasaulio dalių regionų, pavyzdžiui, Jungtinių Valstijų, Kinijos ir Indijos bendradarbiavimą, iš dalies aktyviau plėtojant jau esamus šių regionų ryšius;
41. ragina Komisiją surengti konferenciją regionų ir vietos klimato politikos klausimais, kad būtų sudaryta galimybė Europos regionus supažindinti su geriausios praktikos pavyzdžiais ir aptarti Komisijos galimybes veiksmingai paremti regionų ir vietos klimato politikai skirtas priemones;
42. skatins plėtoti nuolatinį plataus užmojo tikslų siekiančių vietos ir regionų valdžios institucijų tinklą, kurie nori pagerinti keitimąsi informacija ir kurti platformą, kurioje būtų plėtojamos naujos idėjos dėl ekonominiu požiūriu pagrįstų priemonių klimato kaitai dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų sušvelninti;
43. siūlo aktyviai dalyvauti tolesniame Europos klimato politikos formavimo procese.

2007 m. spalio 10 d., Briuselis.

Regionų komiteto
pirmininkas
Michel DELEBARRE
